

Ljubljana, 12. 8. 2019

Ogenj v Alpah 2019: Prelaz pripoveduje

V soboto, 10. 8. so ponovno zasvetile luči po celotnem alpskem loku; v Sloveniji so se ognji prižgali na Vršiču, Vošci, Slemenovi špici, Cipniku in Visoki ponci.

Letošnja tema Ognja v Alpah, »Prelaz pripoveduje: o pomenih naravne in kulturne dediščine gorskih prelazov in dolin, spremembah v gorski pokrajini in izzivih sedanosti na primeru Vršiča« opozarja na vlogo gorskih prelazov, ki so tako v preteklosti kot danes povezovali alpske doline.

Na ta večer so »ognji« - bakle in luči, ki jih ljubitelji gorske narave prižgejo od Nice do Dunaja, simbol varovanja, povezovanja in ohranjanja zelo pomembnih naravnih virov. V tej akciji skoraj 20 let sodeluje tudi Slovenija, v zadnjih desetletjih jo koordinira CIPRA Slovenija, že dolgo pa jo podpirajo tudi v Društvu za naravo – Jalovec. Prelazi so skozi tisočletja pustili pečat snovne in nesnovne dediščine

Osrednji deli alpskega pogorja, planote okoli vrhov, triglavsko pogorje je v poletni sezoni vse bolj obremenjeno. Tega se zavedajo ne le ponudniki in vzdrževalci turistične infrastrukture, temveč tudi prebivalci tega prostora. Vedno več je tudi pobud za njegovo razbremenitev in upoštevanje nosilne sposobnosti prostora – s tem pa je alpskemu prostoru treba najti nove vsebine, hkrati pa v luči zmanjševanja pritiskov usmerjati prometne tokove in obisk, je povedal **dr. Matej Ogrin**, predsednik CIPRE Slovenija.

Turizem je podoben ognju, je z besedami R. Foxa nadaljevala ga. **Marjeta Keršič Svetel** – lahko vam skuha kosilo ali požge hišo do tal. Če turizem doživlja razmah in razvoj stihijsko, se slednje zgodi kaj hitro, če turizma ne načrtuješ in upravljaš – če imamo pri tem opravka z območji dediščine, to ne vodi v zelene posledice. Takšnemu turizmu pa, ki z varovanjem dediščine tudi podpira lokalno skupnost, pravimo trajnostni turizem.

Če prodajamo le adrenalin in pustolovščine, se njihov nabor izčrpa v dnevni ali dveh, ljudje grede naprej, ne da bi zares vedeli, kje so bili – z zgodbami pa je to drugače. Tu lahko pomaga interpretacija dediščine – v prvi vrsti domačinom, da se zavejo izrednega bogastva kraja in vzpostavijo dolgoročne turistične produkte, ki koristijo tako krajanom samim kot ohranjanju dediščine.

Bogata naravna in kulturna dediščina Vršiča in okoliških dolin ponuja paleto možnosti za razvoj trajnostnih turističnih produktov, sploh v smeri interpretacije naravne in kulturne dediščine.

Poudarila je še, da so tuji obiskovalci dovetnejši za zgodbe in turizem z elementi naravne in kulturne dediščine, kot si mislimo.

Zgodovinsko društvo Rapalska meja na potenciale vršiške ceste opozarja že vrsto let, njegovi člani skrbijo tudi za ozaveščanje javnosti o dogodkih, povezanih z rapalsko mejo, pripravljajo različna vodenja in vzpostavljajo bogat zgodovinski arhiv. **G. Grega Žorž**, predstavnik društva, je opozoril, da je gorenjski del ceste vpisan v register kulturne dediščine Slovenije. Povedal je, da imamo na Vršiču vse, kar potrebujemo za uspešno turistično zgodbo, kakršne so sicer razvili praktično povsod v alpskem loku, sploh ob bojiščih 1. svetovne vojne. Največje bogastvo ceste so zgodbe, povezane z njeno gradnjo in kasnejšo mejo: graditeljev ceste, ujetnikov, alpinistov, vojakov, ki so rapalsko mejo tudi stražili. Zaenkrat še ohranjena tehniška dediščina žal ostaja neizkoriščen potencial.

Na spregledano dediščino gorskega sveta je opozoril tudi **g. Franjo Kravola** s Civilne inicative Mangrt. Ta si prizadeva za preusmeritev 1 milijona evrov, namenjenih gradnji 3 kilometre dolge

nadomestne ceste, ki je poškodovana od leta 2012 in vodi na vrh sedla. V civilni iniciativi namreč menijo, da je obnovev obstoječih, nižje ležečih in nezavarovanih delov ceste do sedla, ki je nevarna za promet, pomembnejša kot izgradnja nove, nadomestne ceste Mangrskem sedlu, saj bi slednja zarezala v ranljivo visokogorsko pokrajino in naredila veliko škodo.

Letošnji ogenj smo zato z mladimi iz projekta »LivingLabs« prižgali z mislijo na alpsko pokrajino. Mladi si želijo argumentiran dialog o nadaljnjem razvoju in upravljanju alpske pokrajine. Z okroglo mizo o soobstoju [divjega petelina in krožno-kabinski žičnici na Vitranc](#) smo soočili različne poglede ter potrdili tezo, da argumentiranega dialoga o posegih v pokrajini primanjkuje. Ob odprtju razstave likovnih, fotografskih, zvočnih ter literarnih del pa smo z mladimi potrdili, da gorska pokrajina navdihuje, zato jo je potrebno spoštovati in primerno upravljati.

Slovenijo k varstvu in trajnostnemu razvoju alpskega prostora ter zaščiti gospodarskih in kulturnih interesov lokalnega prebivalstva med drugim zavezuje tudi Alpska konvencija in Evropska konvencija o krajini. Obe ponujata rešitve na področju ohranjanja pokrajine, [domače](#) in tuje dobre prakse pa dokazujejo, da je implementacija zavez s konvencij tudi mogoča.

Zahvaljujemo se tudi vsem gostom, Triglavskemu narodnemu parku, Canon Slovenija, Slovenskemu planinskemu muzeju ter oskrbnikom Erjavčeve kočice na Vršiču.

Za več informacij:

Špela Berlot, spela.berlot@cipra.org 041/528-731